

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คำสอน วิธีคิด และท่าทีแบบพุทธที่สนับสนุนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการพัฒนาตนเองของคนพิการ เพื่อใช้พลังทางศาสนาในการเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อตนเอง รวมทั้งศึกษาทัศนคติและความต้องการของคนพิการที่ประสงค์ให้ชุมชนศาสนาตอบสนองชุมชนของตน

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาทั้งภาคเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้พิการ และผู้เกี่ยวข้องจำนวน ๒๐ คน ได้ข้อสรุปดังนี้คือ คำสอนในพระพุทธศาสนาในระดับกฎเกณฑ์สูงสุด (Eternal Principle) มิได้มีข้อระบุว่า ความพิการเป็นข้อจำกัด มิให้คนพิการสามารถพัฒนาทางจิตภาวนา เพื่อบรรลุถึงจุดหมายสูงสุด คือนิพพานได้ ส่วนคำสอน และพระวินัยบางประการที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การมีพื้นที่ และการมีสิทธิในมิติทางศาสนา เช่นการบวชนั้น เป็นคำสอนที่อาจเกี่ยวเนื่องกับบริบททางด้านสังคม และวัฒนธรรม เป็นคำสอนในระดับ Cultural Expression ผู้พิการและสังคมควรรู้เท่าทันคำสอนทั้งสองระดับนี้ นอกจากนั้น ถ้าผู้พิการและสังคมเข้าใจคำสอนเรื่องกรรม และปฏิเสธสมุปบาทอย่างบูรณาการแล้ว ก็จะเป็นเครื่องสนับสนุน ศักดิ์ศรี ความมั่นคง แห่งการเป็นมนุษย์ของคนพิการ และเอื้อต่อการพัฒนาตนในระดับสูงยิ่งขึ้นได้

ผลจากการสัมภาษณ์ ผู้พิการส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง และสังคมยังไม่ท่าทีไม่เหมาะสมในการให้โอกาสต่อคนพิการ ชุมชนสงฆ์ยังไม่สามารถตอบสนองให้คนพิการได้พึงพิงในฐานะที่เป็นบ่อเกิดของธรรมบ่าบัด ธรรมชาติบ่าบัด และชุมชนบ่าบัดได้เท่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ได้แก่ บุคลากร และทรัพยากรของชุมชนศาสนาที่มีอยู่ควร “ทำความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลง” ในการร่วมสร้างทัศนคติในทางบวก แนวคิด และความสามารถที่เหมาะสม ให้ผู้พิการและสังคม ได้มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อกัน นอกจากนั้น อาจสมควรมีการพิจารณาประเด็นการบวชร่วมกันเพื่อหาทางออก โดยไม่ขัดกับพระธรรมวินัย ข้อเสนออื่น เช่น การจัดเวที “สานเสวนา” ระหว่างผู้พิการ และสังคมเครือข่าย โดยมีชุมชนศาสนาเป็นผู้ร่วม ตลอดจนการผลิตเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเข้าถึงธรรมะของผู้พิการ เพื่อให้ผู้พิการได้ใช้มิติทางศาสนาในการสร้างพลังให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และมีการดำรงชีวิตที่มีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

The study aims at analyzing Buddhist teachings, way of thinking and attitudes to supporting human dignity and self development in the disabled. The research also focuses on the disabled's attitudes and expectations towards religious communities.

The study methodology included documentary research and field work by participating, non- participating observations and in depth interviews of 20 disabled persons and others living in Bangkok and suburbs. The results of this study are as follows: The "Eternal Principle" of Buddhist teaching never considers disability as a limitation for spiritual development in order to attain the highest goal, nirvana. However, some teaching and some monastic rules exclude religious participation, space and rights to the disabled, e.g. ordination may be related to social and culture context. These problematic contexts may be the teachings in the level of 'cultural expression'. The disabled and society should be aware of these two levels of teachings. The disabled and society should also understand Buddhist teachings, such as the law of Kamma and Paticcisamuppade, holistically in order that they may empower human dignity and security of the disable and may support the both disable and society. It may also be good to reconsider the issue of ordination in order to find a solution without offending the monastic rules. Furthermore, dialogue between the disabled society and networks should be held with the cooperation of the religious community. New technology for learning Buddhist teachings should also be produced in order to empower the disabled to lead a perfect, happy and fruitful life. These factors may lead to the higher level of self development.

The result of the in-depth interviews indicated that the disabled have negative perspectives towards themselves. Society does not offer good opportunity for them. The religious community (Sangha) is not yet able to respond to the disabled as the source of Dhamma therapy, natural therapy and community therapy.

The suggestions are: religious personnel and human resources in the religious community should change and develop positive attitudes, ways of thinking and the proper ability to empower.